

Huvudman

Skövde kommun
skovdekommun@skovde.se

Beslut

Datum 2025-10-20

Dnr SI 2025:5785

Sida **1 (11)**

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola Svärtagårdsskolan i Skövde kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skövde kommun att senast den **20 januari 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning av behöriga och legitimerade lärare, anställning av lärare samt plan mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Skövde kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Skövde kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

1. Se till att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt bedrivs av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver. Det gäller exempelvis ämnena engelska, bild, musik och teknik. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över undervisande personal på skolenheten där det framgår lärarnas legitimation och behörigheter samt vilka ämnen och årskurser som lärarna bedriver undervisning i. Om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga ska även lärarens erfarenhet och utbildning framgå. Huvudmannen ska även redogöra för skälen till att huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för det fall en icke legitimerad och obehörig lärare bedriver undervisning. Huvudmannen ska redogöra för vilka ansträngningar som vidtagits för att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt ska bedrivas av lärare som har legitimation och behörighet samt även inkomma med eventuella rekryteringsannonser som publicerats i externa kanaler. (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen)

Anställning av lärare

2. Se till att upphöra med att utan tidsbegränsning anställa lärare som saknar lärarlegitimation i de fall då undantagsbestämmelserna i 2 kap. 20 § skollagen inte är tillämpliga. För varje anställning utan tidsbegränsning av lärare som görs på skolan under perioden den 20 oktober 2025 till och med den 13 januari 2026 ska huvudmannen inkomma med anställningsbevis samt lärarlegitimation. Dokumentationen ska ges in i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (2 kap. 20 § skollagen)

Plan mot kränkande behandling

3. Se till att det upprättas en fullständig plan mot kränkande behandling. Det innefattar att planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en reviderad plan mot kränkande behandling för skolenheten där detta framgår. (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser att undervisning bedrivs under ledning av lärare, utredning av särskilt stöd och elevernas medverkan i arbetet med planen mot kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:5785) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Svärtagårdsskolan i Skövde kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Svärtagårdsskolan följer gällande bestämmelser om att undervisning bedrivs under ledning av lärare, undervisning av behöriga och legitimerade lärare, anställning av lärare, utredning av särskilt stöd, plan mot kränkande behandling samt elevernas medverkan i arbetet med planen mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i särskild undervisningsgrupp, personal i elevhälsan och rektorn, samt genom lektionsobservationer mellan den 9 september 2025 och 10 september 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation i form av elevrådets planering för läsåret 2025/26 granskats. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn framgår att det finns obehöriga lärare som undervisar i flera ämnen på skolan, trots att det finns legitimerad och i ämnena behörig personal att tillgå på samma skolenhet. Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att i årskurs 1-4 undervisar obehöriga lärare i exempelvis engelska, bild, musik och teknik. Rektorn uppger i intervju att undervisningen skulle kunna bedrivas av andra lärare på skolenheten som är behöriga och legitimerade i dessa ämnen.

Rektorn uppger att hen i tjänstefördelningen har tagit hänsyn till elevernas trygghet och att eleverna inte ska behöva möta för många olika lärare i sina klasser, främst i de lägre årskurserna. Rektorn bekräftar att det med befintliga lärare på skolan är möjligt att göra förändringar i tjänstefördelningen för att eleverna i högre utsträckning ska ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare.

Rektorn uppger vidare att skolan är i behov av ytterligare en behörig lärare i de samhällsorienterande ämnena och att skolan antingen kommer behöva arbeta med rekrytering, samarbeta med närliggande skola eller vidareutbilda lärare för att finna en sådan lärare. Av intervju med rektorn framgår att skolan inte annonserat efter behörig och legitimerad lärare i de samhällsorienterande ämnena. Av kompletterande uppgifter från huvudmannen den 3 oktober 2025 framgår att det på skolenheten finns två lärare som saknar behörighet i ämnena som har undervisat i

samhällsorienterande ämnen längre tid än ett år utan att huvudmannen har försökt att rekrytera legitimerade och behöriga lärare.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. (2 kap. 13 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska 1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och 2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i stycket ovan får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
 - a) gymnasieskolan,
 - b) anpassade gymnasieskolan,
 - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
 - d) kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå, eller
3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning. (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att en person som inte är legitimerad och behörig enligt 13 § ändå får bedriva undervisningen, under förutsättning att det inte finns någon i huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen. Om det saknas en lärare eller förskollärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen alltså låta en annan lärare eller förskollärare utan legitimation och rätt behörighet bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare eller förskollärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare eller förskollärare tillfälligt bedriva undervisningen. (Prop. 2010/11:20, s. 84-85)

Av förarbetena till skollagen framgår vidare gällande att en sådan lärare som avses i 2 kap. 18 § skollagen som huvudregel endast får bedriva undervisning ett år i sänder, att detta i normalfallet bör vara till terminens

eller läsårets slut och att huvudmannen efter denna tid är skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen. (Prop. 2009/10:165, s. 653)

I förarbetena anges vidare att med "särskilt skäl med hänsyn till eleverna" avses exempelvis behov av att få ta bort en utbildad lärare från undervisningen på grund av missbruksproblem. (Prop. 2009/10:165, s. 268)

I förarbetena till skollagen betonas att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämnes- och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det är därför problematiskt att en stor del av undervisningen i det svenska skolväsendet bedrivs av personer som saknar utbildning för den undervisning de bedriver, helt eller delvis. Utöver de generella lärarkompetenserna ska lärare också ha en specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen. Det är nödvändigt eftersom barn, ungdomar och vuxna i olika åldrar och på olika utbildningsnivåer kräver olika slag av undervisning. För att utbildningen och undervisningen ska hålla hög kvalitet ska huvudmännen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Rektorn som leder och samordnar det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde, har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare och förskollärare används för sådan undervisning som läraren eller förskolläraren har utbildning för. (Prop. 2009/10:165 s. 261 f.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i att ge eleverna en undervisning som bedrivs av legitimerade och behöriga lärare. Tillsynen visar att organiseringen av utbildningen inte utgår från författningarnas krav på att undervisningen ska bedrivas av behöriga och legitimerade lärare. Tillsynen visar att eleverna skulle få undervisning av behöriga lärare i fler ämnen om undervisningen i större utsträckning organiserades utifrån lärarnas behörigheter.

De uppgifter som framkommit i utredningen gällande att hänsyn tagits till elevers trygghet utgör enligt Skolinspektionens bedömning inte ett sådant särskilt skäl som avses i 2 kap. 18 § skollagen.

Vidare framgår att huvudmannen inte gjort ansträngningar för att rekrytera behöriga och legitimerade lärare i de samhällsorienterande ämnena till skolenheten, trots att undervisningen under längre tid än ett år bedrivits av lärare som inte är behöriga i ämnena.

Anställning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation och av kompletterande uppgifter från huvudmannen den 3 oktober 2025 och den 8 oktober 2025 framgår att det finns två lärare på skolan som är tillsvidareanställda trots att de inte innehar lärarlegitimation.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
 - a) gymnasieskolan,
 - b) anpassade gymnasieskolan,
 - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
 - d) kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå, eller
3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning.

Det som anges i andra stycket gäller bara om

1. det saknas sökande som har legitimation,
2. den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen, och
3. det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen.

Även en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som ska bedriva undervisning som avses i 17 § får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 20 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med anställning av lärare. Tillsynen visar att det finns lärare på skolan som är anställda utan tidsbegränsning trots att de inte innehar lärarlegitimation och inte heller omfattas av de undantag som framgår av skollagen.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation från huvudmannen samt av intervjuer med lärare, elevhälsans personal och rektorn framgår att det i den aktuella planen mot kränkande behandling saknas en redogörelse för vilka åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap. 6 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med planen mot kränkande behandling. Tillsynen visar att det i skolans aktuella plan saknas en redogörelse för vilka åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Skövde kommun verksamhet vid Svärtagårdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning av behöriga och legitimerade lärare, anställning av lärare samt plan mot kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Skövde kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att lärare aktivt bedriver undervisning i klassrummet. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det finns resurser som stöttar lärarnas undervisning i vissa klasser och som genomför stödåtgärder enligt åtgärdsprogram under delar av lektionen.

Av intervjuer med personal i den särskilda undervisningsgruppen "Lilla sammanhanget" och med rektorn framgår att den särskilda undervisningsgruppen vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn var bemannad av två elevassistenter och två lärare. Enligt intervjuer med personal i den särskilda undervisningsgruppen och med rektorn bedriver denna personal undervisningen där vid tidpunkten för Skolinspektionens besök. Av intervjuerna framgår vidare att en speciallärare från och med följande vecka ska bedriva undervisning i den särskilda undervisningsgruppen. Av kompletterande uppgifter från huvudmannen den 3 oktober 2025 framgår att specialläraren och en lärare nu bedriver undervisning i den särskilda undervisningsgruppen.

Rättslig reglering

I skollagen definieras undervisning som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. (1 kap. 3 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. (5 kap. 2 § skolförordningen)

I förarbeten till skollagen framgår att undervisning avser de målstyrda processer som syftar till att barnen och eleverna både ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I definitionen av undervisningsbegreppet ligger också att lärandeprocessen sker under ledning av lärare eller förskollärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare eller

förskollärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. (Prop. 2009/10:165 s. 633)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare framgår att det vid slutet av vårterminen 2025 gjordes flera anmälningar till rektorn där det befarades att eleverna inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Av intervju med lärare, elevhälsans personal och rektorn framgår att det under höstterminen 2025 startats en utredning om behov av särskilt stöd för alla dessa elever. Lärare, elevhälsans personal och rektorn uppger vidare att det har startats en utredning för samtliga elever som anmälts hittills även under innevarande läsår.

Lärare och rektorn uppger i intervju att det även startas en utredning om behov av särskilt stöd om en elev uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Elevernas medverkan i arbetet med planen mot kränkande behandling**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av intervju med rektorn framgår att skolans personal har diskuterat delar av den aktuella planen mot kränkande behandling med eleverna. Rektorn uppger att åtgärder i föregående läsårs plan, som exempelvis rastvärdar i zoner och rastaktiviteter, har utvärderats tillsammans med elevrådet.

Av intervju med rektorn och av framtagen planering för elevrådets möten under innevarande läsårs framgår att personalen på elevrådets möte i september 2025 har pratat med eleverna om planen mot kränkande behandling. Huvudmannen har i en komplettering den 3 oktober 2025 uppgett att planen mot kränkande behandling har behandlats på elevrådets möte i september 2025 och det har säkerställts att eleverna känner till planen mot kränkande behandling. Eleverna har exempelvis utvärderat framtagna rutiner i planen om hur de vuxna på skolan ska hjälpa till när eleverna känner sig otrygga. Eleverna har kommit med förslag på hur planen kan utvecklas genom att lägga till konkreta exempel på vad en kränkning respektive diskriminering kan vara.

Rättslig reglering

Av förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att en plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

 Kajsa Holmqvist Risto

Beslutsfattare
Signerat av: Kajsa Holmqvist Risto

 Henrik Helmér

Föredragande
Signerat av: Henrik Helmér